

Tlačová správa
Luxemburg 2. júla 2015

Systém EÚ na obchodovanie s emisiami – rámec na ochranu integrity trhu a uplatňovanie ETS je ešte potrebné zlepšiť, konštatujú audítori EÚ.

Zo správy, ktorú dnes uverejnil Európsky dvor audítorov (EDA), vyplýva, že Komisia a členské štáty neriadili primerane všetky aspekty systému EÚ na obchodovanie s emisiami (EU ETS), ktorý je hlavným prvkom klimaticko-energetického balíka EÚ. Napriek neustálym zlepšeniam, ktoré iniciovala Komisia na ochranu integrity EU ETS ako mechanizmu založeného na trhu, však stále pretrvávajú určité problémy, ktoré je potrebné vyriešiť v záujme ďalšieho zlepšenia integrity trhu. Tento systém mal aj významné nedostatky vo vykonávaní fázy II (2008 – 2012). V správe sú odporúčania na zlepšenie regulácie trhu a dohľadu nad ním, aby sa zvýšila dôvera investorov a podporil systém EU ETS ako nástroj politiky v oblasti životného prostredia.

„EU ETS je základným pilierom politiky EÚ v oblasti zmeny klímy. Od zavedenia tohto systému pred desiatimi rokmi dochádza k jeho postupnému zlepšovaniu. Stále však existujú oblasti, ktoré možno zlepšiť, napr. kontroly otvárania účtov ETS, monitorovanie operácií, dohľad nad trhom a overovanie úrovne emisií v zariadeniach. Naše odporúčania môžu Komisii a členským štátom pomôcť zlepšiť integritu trhu a uplatňovanie systému a urobiť tak z neho silnejší nástroj na dosiahnutie cieľov v oblasti zmeny klímy do roku 2020 a v ďalších rokoch“, uviedol Kevin Cardiff, člen EDA zodpovedný za túto správu. „Vzhľadom na značný objem finančných prostriedkov, ktoré sa nachádzajú na trhu s uhlíkom a majú hodnotu niekoľkých miliárd eur, ako aj na predchádzajúce bezpečnostné incidenty a na skutočnosť, že cieľom systému je podporiť skutočné opatrenia na zníženie emisií skleníkových plynov, je potrebné uskutočniť niektoré zlepšenia rámca na ochranu integrity trhu a zlepšiť uplatňovanie systému.“

Súčasná reforma systému ETS („rezerva stability trhu“) a súvisiaca diskusia sa zameriava na jeho účinnosť a na to, ako riešiť prebytok emisných kvót, čo nebolo zahrnuté do rozsahu tejto správy.

Z nášho auditu vyplýva, že pozornosť je potrebné venovať aj integrite trhu a implementácii, aby sa EÚ mohla uistiť, že táto hlavná politika je lepšie prispôbena na zníženie emisií a nízkouhlíkové technológie. Audítori EÚ zistili, že riadenie niektorých aspektov EU ETS Komisiou a členskými štátmi nebolo celkom primerané, najmä počas fázy II. Vyskytli sa problémy s rámcom na ochranu trhu s kvótami a aj problémy so samotným uplatňovaním tohto systému.

Pokiaľ ide o tento rámec, dokonca aj po zaradení trhu s kvótami ETS do rozsahu európskych smerníc pre finančné nástroje a reguláciu trhu pretrvávajú problémy týkajúce sa obchodníkov podliehajúcich pravidlám EU ETS, dvojstranného mimoburzového spotového obchodovania a menších účastníkov trhu. Na úrovni EÚ nie je vytvorený dohľad nad trhom s emisiami a medzi vnútroštátnymi regulačnými orgánmi a Komisiou neexistuje dostatočná spolupráca v oblasti právnej regulácie. Mohlo by teda hroziť riziko, že deformácie trhu alebo anomálie s možnými vážnymi účinkami nebudú primerane riadené. Audítori poznamenávajú, že je potrebné jasnejšie právne vymedzenie emisných kvót a v záujme účinnejšieho fungovania trhu je potrebná aj väčšia jasnosť ohľadom tvorby a ochrany nárokov vyplývajúcich zo záložného práva pri kvótach. Ďalší pokrok sa vyžaduje aj v súvislosti s vysoko rizikovým registrom Únie na spracovanie základných údajov ETS: najmä prísnejšie kontroly otvárania účtov a zlepšenie monitorovania operácií. V správe sa však uznáva, že v posledných rokoch došlo k výraznému poklesu vykázaných incidentov.

Audítori odhalili významné nedostatky v uplatňovaní systému členskými štátmi a Komisiou. Konkrétne systémy na monitorovanie a vykazovanie emisií neboli vo fáze II dostatočne uplatňované a harmonizované, vyskytli sa nedostatky vo vedení Komisie a monitorovaní členských štátov, ako aj nedostatočná transparentnosť pri hodnotení národných

Cieľom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body osobitnej správy prijatej Európskym dvorom audítorov.
Úplné znenie správy je uverejnené na webovej stránke www.eca.europa.eu

ECA Press

Damijan Fišer – tlačový tajomník

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

Tel.: (+352) 4398 45410 M: (+352) 621 55 22 24

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA YouTube: EUAuditorsECA eca.europa.eu

alokačných plánov. Niektoré členské štáty neposkytli všetky požadované správy o fungovaní systému a Komisia neuverejnila požadovanú výročnú správu o vykonávaní, pričom vplyv konzultačných a koordinačných fór medzi Komisiou a členskými štátmi bol obmedzený pre nízku mieru účasti členských štátov.

Komisia zohrávala obmedzenú úlohu, pokiaľ ide o zabezpečovanie harmonizácie kľúčových kontrol pri uplatňovaní systému členskými štátmi. Audítori nemohli posúdiť účinnosť rôznorodých systémov sankcií, pretože nemali dostatok konsolidovaných informácií na úrovni členských štátov a EÚ, a upozorňujú na to, že rozdielne postupy medzi členskými štátmi týkajúce sa pravidiel na odovzdávanie medzinárodných projektových kreditov by mohli mať dosah na rovnaké podmienky prevádzkovateľov.

Poznámky pre vydavateľov

Osobitné správy EDA sa uverejňujú v priebehu roka a prezentujú výsledky vybraných auditov osobitných rozpočtových oblastí EÚ alebo tematických oblastí riadenia. V tejto osobitnej správe (6/2015) s názvom „**Integrita a uplatňovanie systému EU ETS**“ sa skúma, či Európska komisia a členské štáty riadili ETS primerane.

EU ETS, ktorý bol zriadený v roku 2005 a v súčasnosti je vo fáze III svojho vykonávania, je najdôležitejším prvkom politiky EÚ zameranej na boj proti zmene klímy a zároveň najväčším systémom stropov a obchodovania s emisiami skleníkových plynov na svete. Strop, ktorý sa postupne znižuje, bol stanovený na celkové emisie z priemyselných odvetví s vysokými emisiami. Stropom sa obmedzujú emisie viac ako 11 000 energeticky náročných zariadení v celej EÚ, čo pokrýva približne polovicu emisií skleníkových plynov. Tieto zariadenia dostávajú emisné kvóty alebo ich nakupujú na aukciách. Môžu kvóty aj predávať podľa potreby.

Cieľom dlhodobého plánu zníženia emisií skleníkových plynov Komisie je ich zníženie o 80 % do roku 2050. Rada sa 23. októbra 2014 dohodla na rámci politik v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030 a schválila záväzný cieľ EÚ znížiť do roku 2030 svoje emisie skleníkových plynov aspoň o 40 % v porovnaní s rokom 1990. EU ETS bude naďalej zohrávať hlavnú úlohu pri dosahovaní týchto cieľov. Okrem toho Rada a Parlament nedávno uzavreli dohodu o vytvorení rezervy stability trhu na riešenie problému prebytočných kvót, ktoré visia nad trhom a tlačia na znižovanie trhových cien.

Audítori skúmali, či bol zriadený primeraný rámec na ochranu integrity systému ako mechanizmu založeného na trhu. Zamerali sa aj na samotné uplatňovanie EU ETS vo fáze II (2008 – 2012), aby bolo možné vziať si ponaučenia pre budúci vývoj tejto politiky. Audítori kontrolovali, ako Komisia viedla implementačné úsilie členských štátov, ako i to, či splnila svoje vlastné záväzky. Dôkazy sa získali od siedmich členských štátov, ktoré boli vybrané na základe objemov a typov emisií (Nemecko, Francúzsko, Taliansko, Poľsko, Spojené kráľovstvo, Grécko a Španielsko). Audit na úrovni členských štátov bol zameraný na pridelenie a odovzdanie kvót, na systémy na monitorovanie, predkladanie správ a overenie emisií a na sankcie.

Odporúčania

Audítori EÚ odporúčajú:

- Komisia by mala riešiť zostávajúce otázky regulácie emisného trhu a dohľadu nad ním v záujme ďalšieho zlepšenia integrity trhu;
- je potrebné podrobnejšie objasniť právne postavenie kvót s cieľom prispieť k stabilite a dôvere;
- je potrebné ďalšie zlepšenie niektorých aspektov systémov spracovania základných informácií EU ETS (register Únie a súvisiace postupy);
- rámec kontroly na úrovni členských štátov by sa mal lepšie uplatniť, aby sa zabezpečilo, že pri vykonávaní fázy II EU ETS budú zohľadnené zistené nedostatky (2013 – 2020);
- počas fázy III je potrebné zlepšiť úroveň usmernení a informácií o uplatňovaní EU ETS;
- uplatňovanie sankcií v súvislosti s EU ETS by malo byť transparentnejšie; na úrovni členského štátu a EÚ by mali byť dostupné aktuálne a presné informácie o uplatňovaní a výsledkoch sankčných postupov a Komisia by mala lepšie monitorovať postupy presadzovania práva v EÚ, ako aj dôsledné uplatňovanie vnútroštátnych sankcií;

Tieto odporúčania Komisia prijala a budú sa následne kontrolovať. Odporúčania v úplnom znení sa uvádzajú v osobitnej správe spolu s odpoveďami Komisie.